

Socialförvaltningen

Ulf Fogelberg, telefonnummer 0550-884 63

Datum
2018-09-24

Kristinehamns kommun
63. Socialförvaltningen
681 84 Kristinehamn

Värt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till konsumenter ska utöva egenkontroll över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Du ska dokumentera kontrollen av verksamheten i ett egenkontrollprogram som är anpassat för din verksamhet. Det är du som näringsidkare som ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram. Programmet bör innehålla försäljningsställets rutiner för att kontrollera ålder, marknadsföring och märkning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen och är ett viktigt underlag för kommunen vid en tillsynskontakt. När du anmäler försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till kommunen ska du samtidigt bifoga en kopia av ditt egenkontrollprogram.

Försäljningsställe

Namn på försäljningsstället	Gatuadress	
Postnummer och -ort	E-postadress	
Kontaktperson	Telefonnummer	Antal anställda

Ägare

Firmanamn (AB, HB, enskild firma etc.)	Organisationsnummer/personnummer
--	----------------------------------

Nedan följer ett förslag på vad ett egenkontrollprogram för försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare kan innehålla. Hjälptexten under rubrikerna beskriver lagens försäljningsregler och kryssrutorna är förslag på rutiner som kan vara ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen. Det finns också tips på information som inte är försäljningsregler, men som kan vara bra att känna till och en hjälp för dig och din personal.

Information om åldersgränsen 18 år

För att informera om förbudet att sälja eller lämna ut elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till någon som inte har fyllt 18 år ska ni ha minst en tydlig och klart synbar skylt på försäljningsstället. Skylten ska normalt sett placeras vis kassan för att uppfylla kravet på att vara tydlig och klart synbar. Det finns inget som hindrar att ni placerar fler skyltar på andra platser på försäljningsstället.

Var är skyltar eller dekaler om åldersgränsen placerade på försäljningsstället?

- Vid kassan
- På entrédörren
- På skyltfönster
- På beställningsterminal/varuautomat
- Annat:

Åldersgräns och ålderskontroll

Den som säljer eller lämnar ut elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska vara säker på att kunden har fyllt 18 år. Personen som säljer eller lämnar ut varan, exempelvis expediten i kassan, är personligen ansvarig för att ingen under 18 år får köpa tobak. Det betyder att den som vid försäljning överlämnar elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till någon som inte har fyllt 18 år kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Om kassapersonalen är osäker på kundens ålder ska de begära legitimation.

Det kan vara svårt att enbart genom utseendet bedöma en ung persons ålder. Ett sätt att försäkra sig om att en person fyllt 18 år är att begära legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år. Om kunden inte har fyllt 18 år får elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inte säljas eller lämnas ut. Varan får heller inte lämnas ut om det finns särskild anledning att tro att elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare kommer att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

- Om vi är osäkra på om kunden har fyllt 18 år frågar vi efter legitimation.
- Vi kontrollerar kundens ålder via födelsedata på legitimationen.
- En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen.
- Vi rekommenderar personalen att begära legitimation av alla kunder som ser ut att vara under ____år.
- Om kunden inte kan visa att han eller hon är 18 år, nekar vi köp.
- Om kunden inte visar legitimation på begäran, nekar vi köp.
- Om personalen misstänker att en tobaksvara är avsedd för någon som är under 18 år, nekar vi köp.
- Om kunden är påstridig så tillkallas en chef eller annan ansvarig personal.
- Annat:

Alla elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera ålder. Därför måste det finnas rutiner för ålderskontroll även vid försäljning genom automat, postorder, internet eller liknande.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljningen sker via automat, postorder, internet eller liknande?

- Detta är inte aktuellt.
- Polletter eller liknande till en automat säljs i kasan där personalen gör ålderskontroll.
- Vid köp i automat kontrolleras åldern via bankkort eller liknande.
- Automaten är placerad så att den bevakas kontinuerligt.
- Ålderskontroll vid köp på internet görs via bankkort eller liknande.
- Försändelser via post skickas med rekommenderat brev, mottagningsbevis, personlig utlämning eller liknande.
- Försändelser via post innehåller uppgifter om att elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inte får lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år.
- Annat:

Har ni någon rutin för att följa upp hur personalen hanterar kravet på ålderskontroll? I så fall, vilken?

KRISTINEHAMNS KOMMUN

Postadress
I. Kommunledningsförvaltningen
681 84 Kristinehamn

E-post
kommunen@kristinehamn.se

Besöksadress
Uroxen
Kungsgatan 30

Telefon
0550-880 00 vx

Fax
0550-382 52

Bankgiro
110-0213

Organisationsnr
212000-1868

På vilket sätt hanterar ni problematiska situationer, exempelvis om kunden inte kan visa någon legitimation?

- Vi informerar personalen om risker som kan uppstå i samband med försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och ger förslag på hur dessa kan hanteras.
- Vi utbildar personalen i konflikthantering som inkluderar information om åldersgräns och ålderskontroll.
- Annat:

Stöd och utbildning till personal

En näringsidkare som säljer elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till konsumenter ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att de ska kunna följa lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och anslutande föreskrifter. Det är också viktigt att all personal som arbetar i kassan och lämnar ut cigaretter och påfyllningsbehållare känner till sitt personliga straffansvar i samband med försäljningen.

På vilka sätt informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll, deras personliga straffansvar och övriga bestämmelser vid försäljning av cigaretter och påfyllningsbehållare?

- Vid anställning av ny personal
- Personalmöten
- Intern utbildning
- Extern utbildning
- Informations- och utbildningsmaterial
- Annat:

Hur ofta informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och om övriga bestämmelser vid försäljning av cigaretter och påfyllningsbehållare?

- Vid anställning av ny personal
- Minst en gång per år.
- Vi använder en tabell för att notera tidpunkterna för information och utbildning till personalen (se bilaga 2)
- Annat:

Lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ställer inga krav på åldern hos den som står i kassan och säljer elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Däremot måste kassapersonalen vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till den som inte är 18 år. I många fall är detta svårt för en person som inte själv har fyllt 18 år, och unga anställda bör därför få särskilt stöd.

Vilket särskilt stöd ger ni till ung personal för att hantera svåra situationer i samband med försäljning av cigaretter och påfyllningsbehållare?

- Vi säljer elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i en särskild kassa med erfaren äldre personal.
- Ung personal kan få stöd från erfaren personal under hela arbetstiden.
- Ung personal får extra utbildning och stöd för att hantera svåra situationer.
- Annat:

Information om kontrollköp

Kommunen har rätt att göra kontrollköp för att testa om försäljningsställen har bra rutiner för sina ålderskontroller. Det innebär att en person som har fyllt 18 år och ser ung ut testar om det går att handla tobak utan att visa legitimation. Syftet är förbättra rutinerna för ålderskontroll.

Kom ihåg att informera din personal om att ert försäljningsställe kan få besök av någon som gör ett kontrollköp!

KRISTINEHAMNS KOMMUN

Postadress
I. Kommunledningsförvaltningen
681 84 Kristinehamn

E-post
kommunen@kristinehamn.se

Besöksadress
Uroxen
Kungsgatan 30

Telefon
0550-880 00 vx

Fax
0550-382 52

Bankgiro
110-0213

Organisationsnr
212000-1868

Hur kontrolleras kravet på hälsovarningar?

Har ni någon rutin för att kontrollera och säkerställa att elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare är korrekt märkta? I så fall, vilken?

- Vi utbildar personalen om hur elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska vara märkta.
- Vi kontrollerar att elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare är korrekt märkta i samband med inköpet.
- Vi kontrollerar att elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare är korrekt märkta i samband med upppackning av butiken.
- Om märkningen av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ser annolunda ut, så gör vi en extra kontroll.
- Om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inte är korrekt märkta så tar vi bort dem från försäljningsstället och kontaktar leverantören.
- Annat:

Marknadsföring

Det är endast tillåtet att marknadsföra elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inne på försäljningsstället genom att tillhandahålla tobaksvarorna till försäljning och genom kommersiella meddelanden i tobaksvarornas närhet. Meddelandena får inte vara påträngande eller uppsökande och de får inte uppmana till bruk av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Har ni någon rutin för att kontrollera att marknadsföringen på försäljningsstället är tillåten? I så fall, vilken?

Avvikelser

Du ska ha kontroll över din försäljning och även se till att din personal följer bestämmelserna. Det är viktigt att du åtgärdar brister som kan uppstå. Om bestämmelserna i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare eller anslutande föreskrifter inte följs kan kommunen besluta om administrativa sanktioner mot dig som näringsidkare för att du ska rätta till felet. Till exempel så kan kommunen förbjuda dig att sälja elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare under en viss tid. Som ett stöd för dig själv kan du dokumentera vilka åtgärder du gjort, om en brist uppstår. Då blir det också lättare för dig att följa upp om bristen har rättats till.

Vilka åtgärder tas om det uppstår brister, såsom att bestämmelser i lagen eller att egenkontrollprogrammet inte följs?

- Personalen får en genomgång av försäljningsbestämmelserna
- Vi tar kontakt med kommunen för att få informationsmaterial
- Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare säljs bara i en enskild kassa med erfaren personal
- Erfaren personal får särskilt ansvar för försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och för att stödja oerfaren personal
- Annat:

Underskrift

Ort och datum	Namnteckning
Jag medger samtidigt att mina personuppgifter får registreras för diarium, handläggning och arkivering.	Namnförtydligande

KRISTINEHAMNS KOMMUN

Postadress
I. Kommunledningsförvaltningen
681 84 Kristinehamn

E-post
kommunen@kristinehamn.se

Besöksadress
Uroxen
Kungsgatan 30

Telefon
0550-880 00 vx

Fax
0550-382 52

Bankgiro
110-0213

Organisationsnr
212000-1868

KRISTINEHAMNS KOMMUN

Postadress
I. Kommunledningsförvaltningen
681 84 Kristinehamn

E-post
kommunen@kristinehamn.se

Besöksadress
Uroxen
Kungsgatan 30

Telefon
0550-880 00 vx

Fax
0550-382 52

Bankgiro
110-0213

Organisationsnr
212000-1868